Ölüm, rahmet ve nimettir

Abdülhüda Bey: “Birinci Mektub’da geçen ölümün nimet olması ile ilgili bahsi açıklar mısınız? Bunca insana acı veren ölüm nasıl nimet oluyor?”

Allah’ın önü acı, arkası tatlı nimetleri vardır. Yani önce sabır gerektiren, teslim gerektiren, tevekkül gerektiren, rızâ gerektiren; sabrı, teslimi, tevekkülü ve rızâyı gösterenler için hemen ardından Allah’ın sonsuz rahmetini, rızâsını ve merhametini netice veren yüksek nimetler… Hastalıklar gibi, musîbetler gibi, ölüm gibi. Ölümün nimetten ibâret olduğunu, “O ki, hanginiz daha güzel işler yapacaksınız diye sizi imtihan etmek için ölümü de, hayatı da yaratmıştır”1 âyetini tefsîr ederken açıklayan Bedîüzzaman Saîd Nursî Hazretlerine göre, hayat dünyaya nasıl bir yaratma ve takdir ile geliyor ise, dünyadan da bir yaratma ve takdir ile ve bir hikmet ve tedbir ile gidiyor.

Bedîüzzaman bu hakikati en basit bitki hayatından örneklerle ispat eder. Şöyle ki: En basit hayat tabakasına sahip bitkinin ölümü, hayatından daha muntazam bir san’at eseridir. Meyvelerin, çekirdeklerin ve tohumların ölümü görünüşte bozulmak, çürümek ve dağılmaktan ibârettir. Fakat bu görüntü altında gâyet muntazam bir kimyevî muâmele çerçevesinde, elementlerin, minerallerin ve gerekli zerrelerin faydalı şekilde bir araya gelmesiyle öyle bir hamur oluşur ve yoğrulur ki, tohumun ölümü, sümbülün hayatını netice verir. Demek çekirdeğin ölümü, sümbülün hayatının başlangıcıdır veya hayatının tâ kendisidir. Öyleyse çekirdeğin bu ölümü hayat kadar muntazamdır, hayat kadar yaratılmıştır!

Hem sonra hayat sahibi meyvelerin veya hayvanların insan mîdesinde ölümleri, insânî hayata çıkmalarına bir basamaktır. Öyleyse bu ölümün meyveler ve hayvanlar için yeni ve daha muntazam bir yaratılma meselesi olduğunu söylemek zor olmaz.

İşte en aşağı hayat tabakasına sahip olan bitki hayatının ölümü böyle muntazam bir yaratılışa başlangıç oluyor ve kaynaklık ediyorsa, hayat tabakasının en üstününde yaşayan insan hayatının başına gelen ölüm, elbette daha muntazam ve bâkî bir hayatın basamağı ve başlangıcı olacaktır. Yer altına girmiş bir çekirdeğin hava âleminde bir ağaç olması gibi, yer altına giren bir insan da, berzâh âleminde bâkî hayat sümbülü verecektir.2

Bedîüzzaman, ölümün dört açıdan nimet olduğunu beyan eder. Sırayla ele alalım:

1- Ölüm, kimi insanı ağırlaşmış olan hayat vazifesinden ve hayat yükünden kurtarıp yüzde doksan dokuz dostlarına kavuşmasını sağlayan berzah âleminin kapısı hükmünde olduğundan, yaşlılar ile ağır ve çâresi tükenmiş hastalar için en büyük bir nimettir. Ayrıca ölüm ebedî saadetin kapısıdır ve başlangıcıdır. Bizi ölüm ötesi nimetlere ulaştıran bir kapı hükmünde olan ölümün kendisi de, bu açıdan, nimetten başka bir şey değildir.3

2- Ölüm mü'mini, dar, sıkıntılı, dağdağalı, karmaşık ve fırtınalı dünya karanlığından çıkarır; geniş, sevinçli, ıztırapsız ve bâkî bir hayata mazhar eder. Kişiyi, hakîkî sevgili olan Cenâb-ı Allah'ın rahmet dâiresine alır. Bilhassa îmân ehli için ölüm karanlıklı bir kuyu ağzı değil, nûrlu âlemlerin kapısıdır. Dünya ise bütün görkemiyle ve alıcılığıyla, âhirete nispeten bir zindan hükmündedir. Elbette dünya karanlığından Cennetler bahçesine çıkmak, sıkıntılı ve tutsak cismânî hayattan rahat âlemine ve ruhların uçuştuğu âleme geçmek ve Rahmân'ın huzuruna gitmek bin can ile arzû edilir bir seyahattir. Hattâ bir saadettir.4 Ölüm bu yönüyle de tartışılmaz bir nimettir.

3- İhtiyarlık gibi hayat şartlarını ağırlaştıran bir çok olay vardır ki, ölümü hayatın çok üstünde bir nîmet olarak gösterir. Meselâ sana ıztırap veren pek ihtiyar annen ve baban ile birlikte, onların anne ve babaları, dede ve nineleri… vs dayanılmaz, ıztıraplı ve hastalıklı halleriyle senin önünde şimdi bulunsaydı, hayat ne kadar çekilmez bir dert, ölüm ne kadar nimet olurdu; hissederdin.

Hem meselâ, güzel çiçeklerin âşıkları olan güzel sineklerin, kışın şiddetli soğuğunda hayatları ne kadar zahmetli, kış öncesi ölümleri ne kadar rahmet ve nimet doludur.

4- Uyku nasıl ki musîbete uğrayanlar, yaralılar ve hastalar için bir rahat, bir rahmet ve bir istirahattır. Öyle de uykunun büyük kardeşi olan ölüm de, musîbetzedelere, çok ağır dert sahiplerine ve intihara kadar götüren belâlarla müptelâ olanlara tam bir rahmet ve nimettir.

Fakat şüphesiz ölümün bu rahmet ve nimet ciheti îmân ve salih amel sahipleri içindir. Dalâlet ehli için ise ölüm elbette azap içinde azap, acı içinde acıdır.5

Dipnotlar:

1- Mülk Sûresi: 2.
2- Mektûbât, s. 13.
3- İşârâtü'l-İ'câz, s. 229.
4- Sözler, s. 187.

5- Mektûbât, s. 14.